

Αράχωβα - Ναυπακτίας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡ. ΦΙΛΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Σειρ. IV, 8/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-22/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Ἀράχωβα*
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας *Ναυπαιτίας*
Νομοῦ *Ἀργολικῆς*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Διμήτριος*
Μοραΐτης..... ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀράχωβα - Ναυπακτίας*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *33*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Ἰωάννης Χαλαζιάνης*.....

.....
ἡλικία.. *65*.... γραμματικαὶ γνώσεις *Γ' Ἐξάταξιόν Γυμνα-*
σίου..... τόπος καταγωγῆς *Ἀράχωβα*.....
Ναυπακτίας.....

β) *Ἰωάννης Χαλαζιάνης*.....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; *Αἰ. ὠχμαίον καὶ χωρίον περὶ τοῦ Ἀράχωβας προωρίζοντο διὰ βοσκήν, αἱ μαιράν αὐτῶν διὰ βοσκήν ποιμνίων.*
Ἐπὶ τῶν χωρίων αὐτῶν.....
Ἐπὶ τῶν χωρίων αὐτῶν.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς τοὺς χωρικοὺς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; ... *Ναι*.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. *Οἱ γεωργοὶ καὶ ἀρχαιοὶ γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι.*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν εἰσῆλθον. Μεγάλα κτήματα.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.) .. *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;* ..

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλάνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ..

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ... *Προσώπων, Θεσσαλίας, Ἀργολίδος, Ἡ. Π. Α.*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται .. *Ναί* .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μυπογιατζήδες), πρ-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .. *Ἐργαζομένων, Ἐκπαιδευμένων, Ἐκπαιδευμένων, Ἐκπαιδευμένων.*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

Παραδοτέραν τὰ χωράφια? ἐλιπαίνοντο με...
 ζωϊκῶν μὲν προ... (βοῶν, αἰγοπροβάτων...
 κ. λ. π.).....

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;... 1950.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;... 1950.....

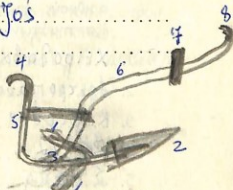
1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ;... Χρησιμοποιεῖται καὶ με μονόφτερο καὶ δίφτερα ἄροτρα. Ἡ νορμήθεια αὐτῶν γίνεται αὐτὸς ἐξ ἐξουσίας.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. φτερά... 4. χειρολαβὰ 7. σπείρη... 10.....

2. νῆρι... 5. ἀγροποδὶς 8. γὰρτος

3. κοντοῦρι 6. σταθὰρι 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;).....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ.....

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..Ὑνι.. ὕνι.. ξυλίνου.. ἀρότρου.. ἡ δὲ μιᾶς..
μορφῆς. 6x3..

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

αἰχμή εἰσόδου

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ἢ ἄλλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....
..ξυλοφαῖ.. πριόνι.. ἀρίδι.. ἀρνάρι.. ξυλοφαῖ..

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.)... Βοεῖς, ἵπποι, ἡμίονοι...

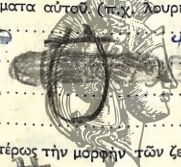
β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν;... Δύο

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;... Ναί

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.).

1. Ζεύλα
2. Ζεύγος
3. Πιζεύλια
4. Χουριά

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

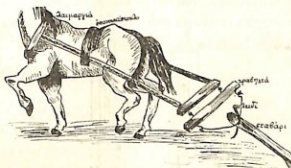
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου;... ἔκ αὖ

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζεψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την όποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημεῖον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία
ἢ συνηθεῖα εἰς τὸν τόπον σας.....

Ἄνδρας. (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ).....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Ἦτο ζεύξιμον καὶ βοδιῶν
χίνεσαι αὐτὸ ἐξ ἡδὺ Περικλῆμεν... τὴν... ζεύξαι
εἰς τὸν ὄργον καὶ ζῶον καὶ συνδέσσει αὐτὸν τὸν ζεύξιμον

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Ἦτο ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον
χίνεσαι αὐτὸ καὶ εἰς τὸ ξύλινον. —

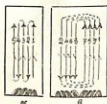
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Ἦτο ζευγμένα ζῶα κατευθύνει ὁ γεωργὸς με σχοινί
τοῦ ὁποίου καὶ ἄκρα ἔχουν δεθῇ... εἰς τὰ κέρατα
τοῦ ζῶου. — — 7 —

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

τὸ χωράφι ὀργώνεται μὲ ἀνοιγομένας αὐλακὰς κατ'εὐθείαν γραμμὴν ὡς σχεδ. α.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν ᾗ χρησεὶ εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς, ἢ σποριὰς, ντάμις, θιασιές, μεσθράδες κ.λ.π.); ἢ σπορὰ καὶ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο εἰς ὁριζίους λωρίδας.

ἢ σπορὰ καὶ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο εἰς ὁριζίους λωρίδας.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μετὰ αὐλακιάν;

ἢ λωρίς ἐχωρίζετο μὲ ἀνθρακίαν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνοι μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον;

Διὰ τὴν σπορὰν τοῦ σίτου χρησιμοποιοῦνται πάντοτε ἄροτρα.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἴδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν ᾗ χρησεὶ παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

α) καθέτως

β) πλαγίως

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν, τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .. *Εἰς... τιμ... διδραχμ... ταν... βι. του... ..*

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά, π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Δύο (2)*

α) διβόλισμα

β) γύρισμα

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαυτῆστε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

(2) δύο

α) διβόλισμα β) γύρισμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

95. ἔτος

- 4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *2-3... 2. Ὀκτωβρίου (ἔτις)... Μαρτίου (ἀραβοσίτος)*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

α) β. α. υ. σ.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἄλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

Μέ. διδουρὺν.. περιγωνιζομεν' ἐλατ. μ. δ. ὠροσά -
 ρμοσμένον.. ἐγ. το. ἐκ. αἰκρον.. τεω. Β. ου. μετ. ου.

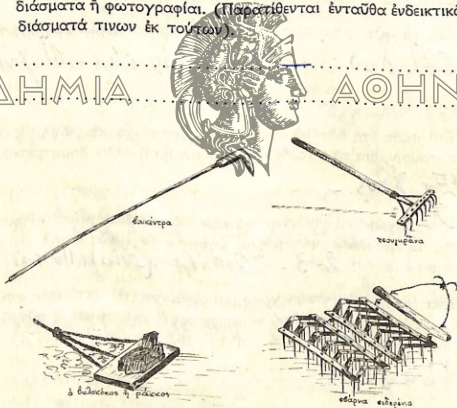
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Ν. α. γ.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπά κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

α) καὶ β) {ὡς ἐξεδιόκεται ἐρωτηματοχρῆσιν
 β) ἔβραχον

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

1) Ἐν μικροῖς παιδίοις αὐτοῦ ρίχνει καὶ ἑτέρους καὶ
 2) 2-3 γυναικας

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

1) 4)

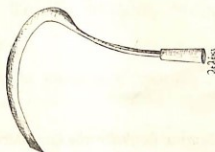
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .. *δρεπάνι*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων ειδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ... *η.ο.σ.ε.ε.*

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάστε αὐτήν)... *Η. Γ. Μ. 1*
τοῦ δρεπανιοῦ εἶναι ὀδοντωτή.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάστε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ἡ φρενήρεια τῶν θριβείων ἐργα-
λείων γίνεται ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου.*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *Ὁχι*

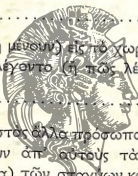
β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

0,20 - 0,30 μ.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

Κατὰ μίαν

Ἀθήνη

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν τὰ δράγματα.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*15 - 20 χερόβολα ἀναμελῶνται ἐκ δεξιῶν
ἀριστερῶν τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται
πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Διαιρέσεις*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; Ύπηρχον (ή υπάρχουν) θεριστάι, οί οποίοι ήρχοντο ως έπαγγελματίαι δι' αυτόν τον σκοπόν από άλλον τόπον και ποιον ;

Συνήκως ἐπιγινώσκουσιν, εἰς αὐτὸν ὁ
καὶ οἱ ἄνδρες

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι· με' ἡμερομισθίων (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε με' τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

Οὐ. περιεπαίημι τοντα. εἰ. εἶδος, μέ. ημιερομιάδι
ον. 5-7. μιθ.α. εἰ. ταῖρα. ἔο. ημιερομιάδι.ον.
ἦ.κα. μιθ.α. παροχῆς. φαυλῶν. —

- 3) Οι ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἐφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ ἀναμνηστικὰ καὶ μὴ κόπωσης (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των);

...D...x.l.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Τρίτην... 2^η Παρασκευὴν... ἀνδ' ἡμέτε... ἡρχιτῆν.
ὁ. ἀρχιτῆν...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Μαὶ*.....

1. Κάτω βρόν... ἡμέτε... Καταγράψατε...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

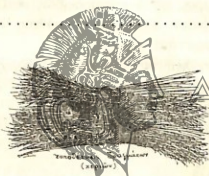
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέραις ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα ἐγένετο μετὰ 3-4 ἡμέρας
οἱ νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον
πρὸς ξήρανσιν. —

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....
- Τὰ δερμάτιασμα ἐχίκετο ἐνὸς τοῦ ἰδίου τοῦ θεριστοῦ... Τὰ δερμάτια ἐδένοντο... μὲ βελονοειδῆς θάμνους... συνεδεσμῆναι... μεταξὺ...
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐπὶ ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ...
ἔτοποθετο... 30-40 δερμάτια,

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ἡ...καλλιέργεια εἰς...καὶ...ἀπὸ
τοῦ...1880...Ἡ...σπορά αὐτῆς...γίνεται...τοῦ...ἔτους...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Ἡ...ἐξαγωγή τῶν...γεωμήλων...ἀπὸ...τοῦ...χωρά-
φου...γίνεται...μὲ...σκαπάνην...—.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργεια του, ἐπεὶτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Καλλιέργεια τοῦ...σανοῦ...Ἡ...καρπὸς...γίνεται
μὲ...κόβαν...καὶ...ἀφ'...ξηρανθῆς...κοιτιζέται
εἰς...ξήραν...πλάστι...ἔως...γίνεται...τοῦ...δεξι-
γιασμοῦ...τοῦ...δεξιά...δεξιά...μὲ...περιχέει...σύνταξ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον, (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). Ὁ...σανὸς...ἐθερίζετο...τοῦ...δρέπανου...μὲ...κόβαν.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Διὰ τοῦ δέξιμεν. ἔκρησι μαλακώσεως
 ἐκρίνασαν... πλοαίσιον...

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπον εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Ἡ... μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνι-
 σμόν ἐγένετο... εἰς τὸ αὐτόν...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως...
 ὅπου τοποθετοῦνται καὶ πορὰ... ἀγωνισμὸν... δε-
 μάτια λέγεται... ἡ τοποθέτησις γίνεται...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Νοῦ...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν, τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...

Τὸ ἀλώνι... κατασκευάζετο...
 εἰς τὸ ὑψηλὸν κερὸν... ἐντὸς... ἀγροῦ...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐὶς ἀγῶνι. ἀπὸ μίαν. εἰς μίαν. μόνον. οἰκογένειαν. —

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχ. ἐστὶ ἀπὸ 15^{ης} ἰουλίου καὶ λήγει ἐν 15^ῃ ἰαννουαρίου. —

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνα (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνα (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

α). Χωματάλωνα

β). Πετράλωνα

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνα· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

Ἐὶς χωματάλωνα ἐπιβαρύνεται δι' ἐπισκευῆς τοῦ δαπέδου με πηλὸν ἐκ χώματος διὰ μείγματος κόπρου βοῶν. —

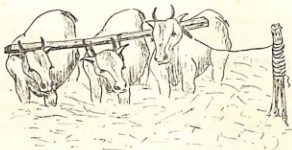
- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ἡ ἐναρξις τοῦ ἀγωνισμοῦ γίνεται μετὰ τὴν 10^{ην} πρωϊνὴν. —

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Η... προσαρτέθειται τῶν δερματιῶν... εἰς τὰ ἀκροῦς...
 γίνεταί... με... τοῦς σταχύων... τοῦς...
 ...βα...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ στυλὸς, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρουλουργας, δοικάνη, βοικάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

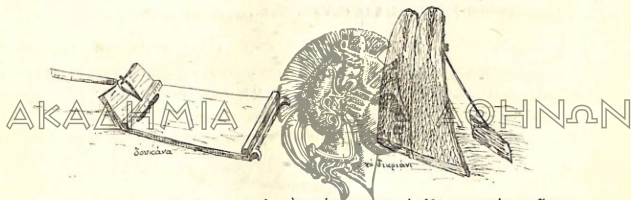
Τὸ ἀλώνισμα γίνεται... εἰς... ἀνωτέρω...
 σχεδιαγράφημα... ὑπὸ... δύο... περιφερομένων...
 ...ζώων...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τοῦ λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον.

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Εἰς... τοῦ... μέσον... τοῦ... ἀγωνίου... ὑποκατα... χεῖ... ἑστῆτος
Παραπλοῦς... ἐξ... ἐν... τοῦ... ἑστῆτος... εἰς... ἑστῆτος,
οὐ... ὅσοι... ἑστῆτος... τοῦ... ἑστῆτος... ἑστῆτος
ἑστῆτος.....

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκᾶνα, δικριάνι, βωλόσουρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

ἢ οὐκ.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *50. ἀλωναί*
αὐτὸς ἀρχίζει. πρὶν 10^ω πρὸ νύκτ. καὶ...
διακόπτεται πρὶν 6^ω αὐτοχρηματικῶν
διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ πρὶν ἔσθαι ἐν νύκτ.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *δουκράνι*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ;

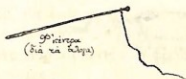
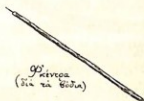
Ναι.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Χρησιμοποιεῖται γ. φ' κέντρα ὡς ἡ
μακρὸν ἔρῳ ὑποκλ.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν...

Ἡ ἔργασία ἐστὶν ἐνὸς ἀπλώματος ἐνὶ σταχύων
δὲν ἔστιν οὐ νομοθεσίαν...

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταῖ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστῆς καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦ ζῶα

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Παλαιότερον ἐργαλεῖον εἴτα ὁ κόπανος
διὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ νεύρου ἀπὸ τοῦ στάχυν

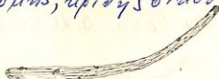
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ κόπανος δὲν εἶχεν ἑξῆς ονομασίαν
κατασκευάζετο ἐκ ξύλου πλατάνου, εἶχεν μῆκος
1,20 μ καὶ πᾶχος 23 ὁ 35 μ. ὡς κατωτέρω εἰκονή
ἐρωτηματολογίου (κόπανος στρογγυλός).

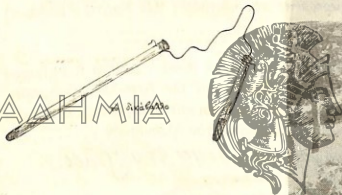
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.)... *Εἰς το. αἰγαιν. καὶ εἰς τὴν
 αὐθιγὴν. Ἐγένετο κοπάνισμα φακῶν, ρεβιθίων, δέμας
 ἀραβοσίτου, βρώμης, κριθῆς θύζιον κ.λ.τ.*

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάνημα
 μικρῶν σπορῶν δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν;

1-5 μελῶν αἰσ. οἰκογενείας

- 21) Ποῦ ἐτοποιητοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἂπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

Οὐ σταχύνει. Ἐρωδοτοῦντο. Ἐπὶ θ' ἵδον διὰ τὸ ποσὶν
νῆμα... ἔμωσαν. Ἰαν. κα. 29. 30. στρώσει. τῆν. ὕμν. ἔμωσαν.
τὸ ποσὶν νῆμα. ἀπ' ἐξέρεσε μόναν. εἰς τὸν. ἡμιδρόν
τοῦ. παρ' οὗ. καὶ οὐχί. εἰς τὴν. ἀκνυροῦσιν. εὐν. σταχύνει

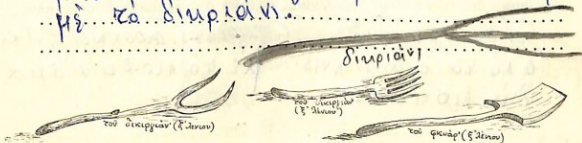
- Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

2.0x1

- Δεν ξέρω το ξύλο ή την πέτρα που είναι αυτός ο χαρακτήρας.

β'. Δίχνησμα

- ἡλικιότητι ἀγωνίζεσθαι. σταχυὲς δὲν ἔχουσιν ὀνομασίαν. οὕτοι συρμυτρώνονται εἰς θυροὺς καὶ τὰ συμπόσια.

— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...ὁ... ἔχειται ἰσομενός... ἑώρατ' ἔχει... ἔχειται
ἑποχὴν ἴσον.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

κ) Διαμόρφωση

β). φτυάρι... ξύρινο... εκ. 1

AKAΔHMA

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες ἡ γυναικαί.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λήχισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δευτέρον ἀλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Απαλιχχνίδια... Ο μαρσάλ άποχρητρεν
αυό κα άποχχνίδια με κό ποωά νι δεχ
δία μοπ άπορ.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ὁλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ὁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

... Διὰ γίνετα δούτερον ἀγώνισμα. ...

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... Διὰ τοῦ νοσμήνου ...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

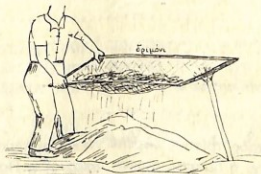
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀνέμισμα

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ὁ χωρισμὸς τῶν αἰώνων διὰ τῆς ἀχύρας γίνεται μετὰ τοῦ ρεμβανι. βλ. 1

βλ. 1

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ὅταν ἐτοιμασθῇ ὁ σωρὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν. Σωρεύεται μετὰ τοῦ φτυαρι.

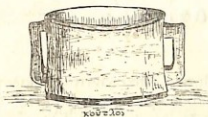
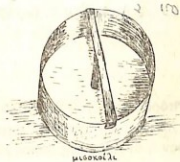
- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Ὁ δὲν

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

20χι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν).....

α) τὸ παπαδιάτικο	7-10	ὀκάδας	ἑξαετίας
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο	5-6	>>	>>
γ) τὸ γυφτιάτικο	3-4	>>	>>

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας).....

Ο καρπὸς ἀποθηκεύετο εἰς θάμνους ἐν τοῖς
βῆσι δὲνδρῶν.....

4) Τὸ ἀχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Ἦν' ἀγχιον ἀποδυναμένον
εἰς ἀγχιον αὐτὸς τοῦ χωρίου. —*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
*Ἦν' διαλογὴ τοῦ εὐώρου ἐγίνετο μίσα ἐκ
ἀγχιον αὐτὸς. —*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκαπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰοῦδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

οὐχι

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αισιοκρατία
 Περιγραφή
 Γενική του βίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

— ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ: —

Η ΑΛΕΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ

Μιά άλεπού, λιγωμένη από την πείνα, όπως πέρασε κάτω από μιὰ κληματαριά και την είδε φορτωμένη ώραϊα σταφύλια, χάρηκε πολύ και προσπάθησε νὰ τὰ φτάσει. Μὰ ήταν πολύ ψηλά. Πήδησε, ξαναπήδησε. Χαμένος πήγε ό κόπος της. Στο τέλος άπελπίστηκε, κι έφυγε μουνιιουρίζοντας: « Δέ βαριέσαι, άγουρίδες είναι ! ».

« Όσα δέ φτάνει ή άλεπού τὰ κάνει κρεμαστάρια ».

Λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ γεωργικοῦ βίου
ἀπὸ τῆς προσκομιδῆς διὰ τὴν βωορὰν καὶ δη-
μιουργικῶν μέχρι τοῦ ἀγωνισμοῦ καὶ τῆς ἀπο-
δημιεύσεως αὐτῶν.

Οἱ ματοῖμοι καὶ χωρίον ἀσχολοῦνται εὐχρό-
τως ἐς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Ὅτι παραμένει γεωργικὰ προϊόντα, λόγω τῆς μικρᾶς
θεμελίσεως καὶ ἀνεργασίμου γῆς, δὲν ἔωρανοῦν διὰ
τὴν μάστιγαν καὶ ἀναγκῶν τῶν ματοῖμων, διὰ τοῦτο
ἐν μέρει ἐν τῇ ἀντιπρὸς ἀφαιρτικῇ φρονιδῇ σκε-
πῇ καὶ ἐμπορίᾳ.

Παραϊστέρον οἱ νέοι ἀπὸ αἰνῶν δι' ἐνέργειαν
ἐργασίας ἐωήσανεν ἐς Πελοπόννησον, Θεσσαλίαν
μ.λ.π. ὡς ἔρχεται, κελνῖται, μέγισται, ἔμποροι
μ.λ.π.

Ὅτι ἔτος 1950 ἔχρησιμοποιήσαν διὰ πρώτων
φορὰν ἀπὸ τῆς διωδίκτου, διὰ τὴν ἡλιόπαναν ἐπὶ
χωματιῶν. Πρὸ τοῦ ἔτους 1950 ἔχρησιμοποιεῖτο
ζωϊκὴ μὲντρος (βοῶν ἀγχοροβάτων μ.λ.π.).

Διὰ τὸ ὄργωμα καὶ χωματιῶν ἔχρησιμοποιεῖ-

το τό ἄροτρον καὶ ὁ ψυχός.

Ὁ ἄροτρον ἦτο ξύγιον καὶ πατεγεμένα ἦσαν
ἰσὸς εἰδικυμένον γεωργῶν. διὰ τὴν παλαιότητα
καὶ ἐπιβόρῳ τῶν ἀρότρων ἐχρησιμοποιοῦντο
καὶ μάκαδες ἐρχάστρα: Σικεῖον, πρίονι, ἀρίδι,
ἀρνάρι, φυλοφαίτι μ.κ.ρ.

Μέρη ξυγίων ἀρότρων (φερά, ὄνι, μοντούρι, χει-
ροτάβια, ἀγετροσόδα, σταβάρη, σασίδη, γάτζας)

Τὸ ἔτος 1950 ἐχρησιμοποιήθησαν τὰ εἰδικὰ
ἄροτρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ ἀρχαῖος γίνεται διὰ τοῦ ψωνὸν συνήθως
βοῶν, ἐνίοτε δὲ ἵππων ἢ ἡμίονων.

Ἡ ψεύξις τῶν βοδίων γίνεται ὡς ἑξῆς:

Περνοῦμεν τὴν ψεύλα εἰς τὸν λαυριὸν τοῦ
ψωνὸς καὶ συνδέομεν τὴν ψεύλα μὲ τὸν ψυ-
χόν, ἐν συνεχείᾳ ἐνώσομεν τὸν ψυχόν μὲ
τὸ ἄροτρον.

Ὁ ξυγμὲνα ψῶα πατεῦνται ὁ γεωργός
μὲ ὄχιον τοῦ ὀσίου καὶ ἄλλα δένονται
εἰς τὰ μέλαινα τῶν ψῶων.

Εἰς τὰς περισσότερας μαθηματικὰς γίνονται
δύο ὀρχώματα (διόρισμα, γύρια)

Ἡ δὲ ὀρχώματα διὰ τὴν μαθηματικὴν εὐρί-
σκου γίνονται τὸν Ὀμειώριον, διὰ τὴν μαθημα-
τικὴν δὲ τοῦ διαβοσίου τοῦ Μάρτιον.

Τὰ ποτιεστιαῖα χωράρια χρησιμεύουσιν
διὰ τὴν μαθηματικὴν τῶν ὀσφίμων, αὐτὰ
ἔνδρα διὰ κτηνοτροφίας (σανὸν, τριφύλλι
κ. α.) Ἡ δὲ ὀρχώματα γίνονται πάντοτε δύο
ἄνδρος.

Ὁ θέρσιμος γίνεται μετὰ δριμύτητα καὶ ὁμοίαν
ἔχουν ὁδοντωτὴν θέρσιμον. Συνήθως θέρσιμον
γυναικὲς εὐανιῶνται ἀδύανδρες. Τὰ χόρτα
θέρσιμονται μετὰ ὁμοίαν.

Ἡ ἄσπετος καὶ θέρσιμα ἔργαλαῖα οἱ γυναικὲς
προτιμῶνται καὶ τὸ ἔμφριον.

Παλαιότερον οἱ θέρσιμα ἡμῶν το εἰς
εἶδος μετὰ παροχῆς φαγνιῶν. Ποτὶ ὁ
θέρσιμος δὲν ἄρχιτς ἔριτν ἢ παρα-
βάνων. Κατὰ τὸν θέρσιμόν οἱ θέρσιμα

ἐκτραχυνδύσκει καὶ διάφορα τραχυνδύα ὡς π.χ.
καὶ τὸν μάρμο, καὶ τὸν ἐστὶν Κεχαμῶνα κ.λ.η.

Τὰ χερόβουθα κοποῦνται 10-20 μμ.
ἐπὶ τοῦ ἑδάφους καὶ ἐν συνήθειά οἱ ἴδιοι
οἱ θέρια καὶ αὐθαίρουν εἰς τὸ δερματίζεσθαι,
ἀφ' οὗ πρῶτα κοπομένην 3-4 ἡμέρας οἱ
στάχνες εἰς τὸν ἥλιον κορὸς ξήρανται.

Τὰ δερμάτια δένονται μὲ μαλακίαν ἢ
βελονοειδῆ δάμνα καὶ ἀλλήλως συνδ-
δεμένους.

Τὰ δερμάτια συνενώνονται εἰς ὅρι-
σμένον μέρος τοῦ θέριαμένου ἀφ' οὗ.

Μετὰ τὸ θέριαμα γίνεται ἡ μεταφορὰ
τῶν δερματιῶν εἰς τὸ ἀγῶνι, ὅπου ἐτοιμα-
τοῦντο μὲ τοὺς στάχνες πρὸς τὰ μέντρον
τοῦ ἀγῶνι.

Τὸ ἀγῶνι εὐρίσκειτο καλεῖται τῶ χωρ-
φιστ καὶ τὸ δάπεδόν του ἦτο ἔνι πέτρας
(πετραῶνα) θωανιώτατα δὲ μὲ χῶμα
(χωματάλινο). Τὸ χωματάλινο κα-

περικυκλῶντο δι' ἐξορμήσεως τοῦ δαυΐδαν τῶν
μαὶ τῶν γῶν τοιχώματός σου μὲ ὀχλὸν ἐν
χώρας διὰ μείγματος πόρων βούτ.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀγωνίου ὑπάρχει
στάλος, εἰς τὸν ὅσους δένεται εὐ ἐν ἄντρον
τοῦ σχοινοῦ, τὸ δὲ ἄλλαν ἄντρον περιβάλλει
τὸν λαὸν ἐν περιβαλλόμεναι γῶν.

Διὰ τὸ μύνημα τῶν γῶν χρησιμο-
ποιεῖται ἡ ῥ' ὑέντρα.

Τὸ ἀγωνίωμα ἀρχεται τὴν 15^{ην} Ἰουλίου
καὶ ἔχει τὴν 10^{ην} ὀκτωβρίου.

Ἀγωνίζει ὁ ἴδιος ὁ γυμναστής μὲ ἴδι-
αὶ τοῦ γῶν. Ὁ ἀγωνιστὴς ἀρχίζει
τὴν 10^{ην} πρωτὴν καὶ διακόπτεται τὴν
ἐννέα βιοσχεματικὴν διὰ νὰ ἐξαναλάβῃ
τὴν ἐξορμήν τὴν ἡμέραν.

Εἰς ὅσους περιωρίσεις διὰ τὸν
χρηστικὸν τοῦ παρῶν ἀπὸ τοῦ στάλ
ἔχρησιμοποιεῖτο δ' ὁπλάνες. Οὗτος
κατεσκευάσθη ἐν γῶν Πρωτεύων,

Τὸ μήκος του ἦτο 120 μ. καὶ τὸ πᾶχος 0,35 μ.
 Ἐγένετο κοπάνισμα ἐπὶ νεύματι διηκτρῶν αὐτῶν.
 Φαίης, ρεβιδῶν, ἀρχβοσίτου, κρινῶν, βρώ-
 μης καὶ βίνου. Τὸ κοπάνισμα ἐγι-
 νετο ἕως θιῶν. Ἡ ἀγωνιστικὴ μηχαν-
 ῆ δὲν ἔχρησιμοποιεῖτο ἐν τῷ φαιίῳ
 εἰς ἐπὶ.

Τὸ λίχνισμα ἔγινετο ὑπὸ ἀνδρὸς ἢ γυ-
 ναϊκὸς μετὰ τὸ διηκτῶν.

Ὁ παρῶς χαρίζεται ἀπὸ λαὶ ἀποδοχὴν διὰ
 τοῦ κοπάνισμα διὰ πᾶσαν.

Ὁ χαρῖος ἐπὶ πᾶσιν ἀπὸ τὰ ἀχρῶ γί-
 νεται μετὰ τὸ ρεῖον.

Ὁ παρῶς ἀποδομᾶνται εἰς εἰς αὐτοὺς,
 οἱ ὅσοι μεταφέρονται εἰς τὴν οὐκίαν.

Τὸ ἀχρὸν ἀποδομᾶνται εἰς ἀχρῶν.

Ἡ διαδοχὴ τῶν εἰς τὸν ἔγινετο μετὰ
 τοῦ ἀγώνισμα.

Εὐχνομένη τῶν χαρῶν.

Ἡ παρῶς τῶν πατῶν ἔρχετο

από το 1880. Η σπουδή αυτή γίνεται τόν
Μάρτιου, ή δε εξαγωγή της από το χωρί-
δι γίνεται με συναινετήν.

Ἐκείνη περὶ δὲ διαβαίνουσαν χώραν
τόπος εἰς ὃν ἐγένετο ἡ συλλογή: Ἀρά-
χωβα - Νανουασιόα.

Ὀνομα καὶ ἑπώνυμον πληροφοριτοῦ:

Ἰωάννης Καραγιάννης, ἔτων: 65

Γραμματικαὶ γνώσεις: Ἀπόφοιτος Γ' ἐξ-
κεισίου Γυμνασίου.

Τόπος γεννήσεως:

Ἀράχωβα - Νανουασιόα.

[Λημέριος Μπαϊζας, διδάσκατος, ἡ συλλο-
γή αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 10-22 Ἰανουαρίου 1970]

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
2/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
Α Ρ Α Χ Ω Β Η Σ

Αριθμ. Πρωτ. 10

Εν Αραχώβη τη 24-Ι-1970

Θέμα: "Υποβολή ερωτηματολογίου."

Π ρ ό ς

Τήν 'Ακαδημίαν 'Αθηνῶν
Κέντρον 'Ερεῦνης τῆς 'Ελληνικῆς
Λαογραφίας

Ἀναγνωστοπούλου Ι4

(Διὰ τοῦ κ. 'Επιθεωρητοῦ Δημοτικῆς
Εκπαιδεύσεως Ναυπακτίας)

Εἰς Ἀθ ῆ ν α ς

Λαμβάνω τήν τιμήν νά ὑπο-
βάλω Ὑμῶν συνημμένως χειρόγραφον
συλλεχθεῖσης λαογραφικῆς ὕλης μετ'
ἐντύπου ερωτηματολογίου δεόντως
συμπληρωμένου, διὰ τὰ καθ' Ὑμᾶς.

Ὅ

Διευθυντής τοῦ Σχολείου

Μπράζας
Δημ. Μπράζας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ